

УДК 332.1:911.375

М. І. Мельник, С. Д. Шеглюк

Удосконалення інформаційного супроводу соціально-економічного розвитку малих міст України

Проаналізовано сучасний стан інформаційного забезпечення розвитку малих міст на основі показників Моніторингу соціально-економічного розвитку малих міст і селищ. Оцінено сукупність показників даного моніторингу з позицій достатності відображення стану розвитку міст та своєчасного виявлення негативних тенденцій. Запропоновано напрями покращення системи показників, які ґрунтуються на даних анкетування міських голів та керівників підприємств.

Ключові слова: моніторинг соціально-економічного розвитку, показники, інформаційна система, малі міста.

Нові виклики та завдання посткризового етапу розвитку регіонів України вимагають оперативного реагування на проблемні питання сучасного розвитку населених пунктів, особливо малих міст, які зазнали найбільших втрат кризового періоду 2008–2009 рр. Одним із важливих напрямів експерти із місцевого розвитку визначають поліпшення статистично-аналітичного супроводу соціально-економічного розвитку малих міст. Сучасна інформаційна база розвитку малих міст (чисельність населення у яких становить до 50 тис. осіб) є недостатньою для здійснення ґрунтовних аналітичних оцінок та розробки стратегій та прогнозів перспективного розвитку. Питання формування, розвитку, прогнозування впливу інформаційних технологій на сучасне суспільство, зокрема соціально-економічні параметри територіальних утворень перебувають у полі зору фахівців, провідних вчених світу та України. Вивченню проблем інформаційного супроводу соціально-економічного розвитку малих міст присвячені праці

вітчизняних та зарубіжних дослідників А. Шевчука, М. Вишиванюк [16], Р. Фурмана [14], Н. Земцової [7], Т. Белкіної [3], В. Куйбіди [8] та ін.

У Загальнодержавній програмі розвитку малих міст (2004 р.) багато уваги було відведено питанням інформатизації соціально-економічного розвитку малих міст. Головний акцент у програмних заходах було зосереджено на таких пріоритетах інформатизації розвитку малих міст як:

- розвиток сучасних мереж та засобів зв'язку у напрямі «мале місто-село»;
- розвиток послуг зв'язку на базі новітніх цифрових технологій;
- забезпечення комп'ютеризації шкіл малих міст;
- забезпечення населення телефонним зв'язком [11], що у новій «Державній цільовій програмі підтримки соціально-економічного розвитку малих міст на 2011–2015 роки» не знайшло свого продовження.

На нашу думку, обрані заходи інформатизації стосуються лише розвитку інформаційної інфраструктури та не відображають всієї повноти поняття інформаційне забезпечення соціально-економічного розвитку малих міст. Так, зокрема, проблема електронного управління в силу нерозвиненості інформаційної мережі не знайшла свого відображення у зазначених заходах Програми як на національному так і на регіональному рівнях.

Позитивним моментом на шляху покращення інформаційного забезпечення для малих міст є прийняття у 2009 р. Постановою Кабінету Міністрів України «Моніторингу соціально-економічного розвитку малих міст і селищ» (Моніторинг). Оскільки до цього часу, як зазначають Д. С. Бірюков і В. А. Заславський, показники розвитку малих міст входили агреговано до показників районів та, відповідно, регіонів [4]. Такий підхід унеможлилював ефективну оцінку соціально-економічного стану малих міст та відповідно адекватних управлінських рішень.

У Моніторингу вперше затверджені показники, за якими ведеться моніторинг (всього 35 критеріїв та 78 показників):

- органи управління (2 критерії: кількість депутатів та штатних працівників у відповідних органах місцевих рад);
- населення (7 критеріїв: дані по чисельності населення (постійного і наявного), дітей (віком до 17 років) і пенсіонерів за віком. Крім того, коефіцієнти міграції, народжуваності та смертності);
- соціально-економічна сфера (19 показників: дані по забезпеченості населення зазначених населених пунктів закладами освіти (дошкільні, ЗОШ та ПТУ), соціального захисту дітей, культури, охорони здоров'я, туристичними та спортивними закладами тощо. Крім того, моніторинг зазначеної сфери включає дані по суб'єктах госпо-

- дарювання (фізичні та юридичні особи) й забезпеченість населення житлом та житлово-комунальними послугами);
- фінансова сфера (7 показників: доходи та видатки місцевих бюджетів, податкових надходжень від найбільшого платника податків та тих платників, що взяті на облік і мають юридичну адресу на відповідній території) [12].

Слід додати, що дані Моніторингу за 2009 р. були оприлюднені й знаходилися до недавнього часу на сайті Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Такий моніторинг повинен періодично оновлюватися та бути доступними для населення, інвесторів, аналітиків й інших зацікавлених осіб. Адже головною ціллю проведення моніторингу є аналіз, оцінка та контроль основних показників соціально-економічного розвитку малих міст, своєчасного виявлення негативних тенденцій та з подальшим їх коригуванням шляхом забезпечення прийняття управлінських рішень й ефективної реалізації програмних заходів та проектів. Окрім того, наукова спільнота, громадські організації та інші цільові групи потребують кваліфікованого й надійного джерела інформації для проведення досліджень, моделювання та прогнозування розвитку економіки, соціальної сфери малих міст. Тому перелік показників Моніторингу повинен сприяти вирішенню поставлених завдань.

Метою даної публікації є оцінка сучасного стану інформаційного супроводу розвитку малих міст з точки зору повноти охоплення сфер його життєдіяльності та розробка пропозицій щодо формування нової системи показників для аналізу міського соціально-економічного розвитку.

Рівень інформатизації у сучасному постіндустріальному суспільстві стає одним з істотних факторів успішного соціально-економічного розвитку й конкурентоспроможності території як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Стрімкий розвиток інформаційних систем і технологій, а також глобалізація, розвиток мережі Інтернет, поява електронних ринків, електронної торгівлі формують нові інформаційні моделі міст.

Зазначимо, що під «інформаційним містом» розуміють такий населений пункт, який має постіндустріальну структуру економіки, головними сферами діяльності якої є управління, фінансова діяльність, наукові дослідження, вища освіта, культура та інформаційне обслуговування. Причому, зайнятість населення у визначених видах економічної діяльності повинна становити більше половини від всіх працюючих [7].

Незважаючи на низку проблем у інформатизації діяльності малого міста, головна мета удосконалення інформаційного забезпечення його розвитку полягає у зведенні всіх складових інформаційного середовища, як

окремо взятого малого міста, так і сукупності міських поселень даного типу, у таку форму, коли інформаційні потреби задовольняються своєчасно і в необхідному обсязі. Вирішення цього питання є можливим за умов формування єдиного інформаційного простору шляхом об'єднання та уніфікації міської інформаційної інфраструктури.

Наслідки серйозної недооцінки й недофінансування малих міст України очевидні: руйнування господарської бази, знелюднення окремих старопромислових районів та зон екологічного лиха внаслідок міграції населення у великі міста в пошуках роботи, занепад виробничої та соціальної інфраструктури тощо. Як стверджують експерти найбільшого руйнування зазнали монофункціональні (або монопрофільні) малі міста, що мають вузькоспеціалізовану структуру господарства [6, с. 51]. Для вирішення більшості проблем малі міста позбавлені фінансових та політичних можливостей.

Істотною перешкодою для об'єктивного аналізу ситуації, що склалася у малих містах регіону є відсутність достовірної інформації про окремі елементи міського середовища й міського господарства. Критерії монофункціональності міст визначаються часткою населення, зайнятого у певних видах економічної діяльності, а також надходження до місцевого бюджету однієї або двох профільюючих галузей економіки [6, с. 51]. Зазначимо, що офіційні статистичні дані про зайнятість населення у певних видах діяльності, а також частка обсягів виробництва у місцевому бюджеті профільних видів діяльності у відкритому доступі відсутні.

Як стверджують вчені, рівень інформатизації центральних і місцевих органів влади не задовольняє їх потреб у інформаційному менеджменті щодо комплексного аналізу і сценарного прогнозування стану території, ідентифікації і оцінки ризиків, попередження кризових явищ і процесів, обґрунтованого планування механізмів стимулювання розвитку території [4].

Вихідними центрами локалізації інформації про соціально-економічний розвиток міст, у тому числі й малих міст є міські ради, Головні управління статистики у областях, Державна служба статистики України, аналітичні дані неурядових незалежних організацій: Асоціації міст України (АМУ), Асоціації малих міст України (АММУ) тощо.

Вагомим джерелом інформації про мале місто є офіційний сайт міської ради, де у відповідних рубриках міститься інформація про населення, історію, економіку міста тощо.

Одним із важливих інформаційних документів на сьогодні є соціально-економічний паспорт міста, у якому міститься інформація про функціону-

вання усіх складових міського середовища збирається різними підрозділами обласного управління статистики на замовлення органів місцевого самоврядування. При цьому, як засвідчують дослідження, більшість паспортів українських міст не мають єдиної структури, відрізняються один від одного набором статистичних показників, повнотою охоплення різних аспектів функціонування міста [9].

На нашу думку, оцінка розвитку малих міст повинна базуватися на основі показників, що дають можливість здійснити кількісний та якісний аналіз соціально-економічних тенденцій для обґрунтування прийняття рішень й адекватних заходів на державному, регіональному й місцевому рівнях. Тому, для здійснення Моніторингу варто поєднати і доповнити офіційні дані статистики із результатами досліджень недержавних та міжнародних незалежних організацій.

Однією з таких організацій є Асоціація міст України та громад (АМУ), заснована у 1992 р., яка, починаючи з 1998 р. запровадила збір муніципальної статистичної інформації. Протягом останніх років АМУ були розроблені й запроваджені реєстри «Бюджет міста» та «Соціально-економічні показники міста», де відображено соціально-економічне становище міст-членів Асоціації. За результатами цих розробок був започаткований випуск щоквартальних публікацій «Фінансовий стан міст» та щорічного видання «Основні соціально-економічні показники міст», що знаходяться у вільному відкритому доступі на сайті АМУ [9]. Однак, здійснений нами аналіз переліку міст та селищ міського типу, що наведені щорічнику «Основні соціально-економічні показники міст за 2010 рік» [2], доводять, що не всі малі міста знайшли своє відображення у даному статистичному обстеженні, а це унеможливило здійснення комплексного дослідження. Перелік показників, що містяться у щорічнику «Основні соціально-економічні показники міст за 2010 рік» стосується різних сфер життєдіяльності міста:

- фінанси: бюджет міст;
- господарство: обсяги промислової продукції;
- населення: смертність населення; кількість інвалідів та потерпілих на виробництві і в дорожньо-транспортних пригодах;
- ринок праці: зайнятість населення; попит на робочу силу; доходи населення;
- інвестиції: інвестиції в основний капітал;
- ЖКГ;
- надходження коштів від приватизації;
- транспорт і зв'язок;

- соціальна сфера: освіта, охорона здоров'я;
- правопорушення;
- охорона довкілля.

Для малих міст України інформаційну підтримку надає Асоціація малих міст України (АММУ), діяльність якої розпочалася у співпраці із АМУ у 1995 р., а у 2007 р. розпочався новий самостійний етап у розвитку АММУ [1]. Починаючи із 2006 р. АММУ проводить щорічні конференції, присвячені актуальним проблемам розвитку малих міст. У 2011 р. темою VI конференції малих міст України була «Ресурсне та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності міських голів та органів місцевого самоврядування малих міст України» (6–7 липня 2011 р., м. Українка) [13].

Зазначимо, що щорічні конференції проводяться за підтримки та участі: Швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DesPro, Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), Посольства Королівства Норвегія в Україні, Програми Ради Європи «Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні».

Позитивний, однак короткотривалий досвід діяльності в Україні Агентства з Міжнародного Розвитку США (USAID) показав, що за її підтримки на замовлення проекту «Економічний розвиток міст» у 2001–2005 роках Київським аналітичним центром «Інститут Реформ» було проведено дослідження стану місцевого економічного розвитку в Україні. У рамках якого сформовано базу даних статистичних показників за 174 українськими містами обласного значення. Під час розробки бази даних особливу увагу було приділено показникам розвитку місцевих фінансових ресурсів, місцевої інфраструктури та рівня економічної активності, тим чинникам, що безпосередньо впливають на інвестиційну привабливість міст. Було розроблено ряд синтетичних показників для характеристики окремих сфер економіки міста, такі, як індекс конкурентоспроможності, індекс присутності в Інтернеті тощо, а також оцінки ефективності використання міських ресурсів (бюджетних, комунальних, інвестиційних тощо) [9].

Велику роль на міжнародному рівні відіграє Комісія ООН по населених пунктах. На сьогоднішній день діє Програма ООН з населених пунктів (ООН-Хабітат), завданням якої є сприяння їх сталому розвитку. В Україні діє центр муніципального менеджменту ХАБІТАТ [15]. За останні роки в рамках Програми ООН-Хабітат накопичений значних досвід у роботі зі збору інформації та формування систем показників розвитку міст шляхом запровадження статистичного опитування на основі анкет, розроблених спільно із ЮНСТАТ (Статистичного бюро ООН).

У 1996 році була прийнята програма «Порядок денний Хабітат» — план дій зі сталого розвитку населених пунктів. З метою реалізації цієї програми система міських індикаторів була удосконалена, а результати роботи були представлені на Спеціальній сесії ООН з міст (Нью-Йорк, 2001 р.) [9].

Отже, на сьогодні склалася така ситуація, що інформаційний (у тому числі статистичний супровід) розвитку малих міст є розпорошеним за різними джерелами: статистичні щорічники Державної служби статистики України та їх регіональні відділення подають інформацію по містах обласного й районного значення; АМУ пропонує статистичні дані по містах й селищах міського типу (вибірково); Моніторинг містить статистичні дані по малих містах і селищах міського типу України з 2009 р. за визначеним переліком показників (рис. 1).

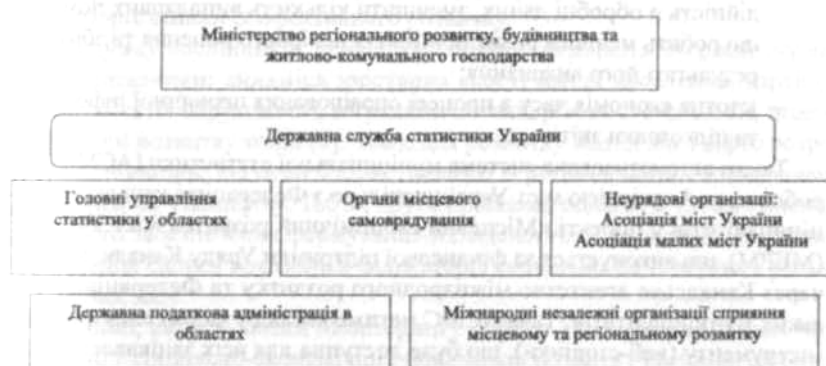

Рис. 1. Інформаційне поле розвитку малих міст України*

- * Власна розробка

Вважаємо, що доцільно було б об'єднати зусилля вищезазначених установ і організацій та створити єдину інформаційну віртуальну мережу, банк даних по містах (у тому числі й малих) України.

Невизначеність у критеріях оцінки та відсутність єдиної системи показників й критеріїв розвитку малих міст визначає необхідність формування єдиної інформаційної системи, яка була б змістовно наповненою та доступною у користуванні зацікавленим групам споживачів.

Аналітичні звіти повинні знаходитися у вільному доступі в мережі Інтернет на офіційному сайті Державної служби статистик, АМУ, або іншої неурядової організації, яка б акумулювала й зберігала інформацію.

З метою уніфікації даних і об'єднання зусиль, на нашу думку, слід розробити єдину інформаційну мережу. Ідея формування інформаційної системи малих міст є не нова і мета її полягає у створенні бази даних та об'єднанні окремих даних для здійснення ефективного оцінювання їх розвитку. Наші дослідження показали, що органами державної влади проводиться робота про формування комплексної інформаційно-аналітичної системи (ІАС) Моніторингу на замовлення Мінрегіонбуду з метою оперативного отримання та обробки даних. Економічний ефект від використання ІАС досягається за двома напрямками [12]:

- можливість забезпечити належний рівень оперативності інформації для прийняття управлінських рішень користувачами системи, надійність в обробці даних, зменшити кількість випадкових помилок, що робить меншим ризик прийняття невірної рішення та збитків у результаті його виконання;
- істотна економія часу в процесі опрацювання первинної інформації та підготовки звітів.

Також автоматизована система муніципальної статистики (АСМС) розробляється Асоціацією міст України спільно з Федерацією канадських муніципалітетів у проекті «Місцевий економічний розвиток міст України» (МЕРМ), що виконується за фінансової підтримки Уряду Канади, наданої через Канадське агентство міжнародного розвитку та Федерацію канадських муніципалітетів. Така АСМС матиме вигляд у формі електронного інструменту (веб-сторінки), що буде доступна для всіх зацікавлених сторін. Таким чином, наявність широкого спектру статистичної інформації у сфері місцевого самоврядування (власні системи моніторингу міст, статистична звітність підприємств, організацій, установ, збір інформації для щорічних випусків АМУ «Фінансовий стан міст», «Соціально-економічні показники міст») набудуть ще більшої доступності й оперативності [10].

Якісне й кількісне наповнювання інформаційної бази соціально-економічного розвитку малих міст повинні оцінювати передусім головні споживачі такої інформації: науковці, викладачі вузів, державні службовці, інвестори та населення. А тому, вимоги до доступності й зрозумілості показників повинні бути такими, щоб донести інформацію до споживача без спотворення дійсності, не бути складними для сприйняття, співвимірними й співставними із показниками розвитку інших міст (це стосується відносних показників) та достовірними для прийняття управлінських рі-

шень. Вважаємо, що первинні статистичні дані слід обробляти і видавати аналітичні звіти із аналізом та ґрунтованими висновками про результати та тенденції у розвитку малих міст. Для реалізації таких завдань доцільно залучати наукові інституції, що займаються питаннями регіонального розвитку.

У Західному регіоні України таким є Інститут регіональних досліджень НАН України, що має достатні наукові напрацювання, висококваліфіковані кадри та досвід у розробці програм розвитку міст.

Зазначимо, що проблема інформаційного супроводу розвитку малих міст полягає не лише в удосконаленні системи показників та об'єднанні зусиль статистичного обліку, звітності органів місцевого самоврядування, проведення статистичного опитування за допомогою анкетування (що дасть змогу виявити якісні показники розвитку малих міст), звітів неурядових організацій, а передусім у розробці адекватних критеріїв-індикаторів оцінки їх ефективного розвитку.

На думку дослідників, критеріями оцінки регіонального розвитку визнано показники: динаміка зростання якості життя населення, вартість землі, об'єктів нерухомості, міграційні потоки, рівень злочинності, індекс людського розвитку тощо [5]. Тому, для розвитку малих міст варто розробити індикатори, які були б співставними із регіональними та водночас мали місцеву специфіку. Тобто, друга проблема полягає в удосконаленні наукового забезпечення формування методологічної та нормативної бази визначення систем показників-індикаторів соціально-економічного розвитку малих міст.

Додамо, що результати Моніторингу (2009 р.) та передусім даних Моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними впливають на визначення депресивних міст, яким надається державна підтримка для стимулювання їхнього подальшого розвитку (так, у Загальнодержавній програмі розвитку малих міст (2004 р.) депресивними було визнано 33% всіх малих міст України) [11].

Для оцінки рівня економічного розвитку малих міст, спеціалізації господарства міст, що б дало змогу чітко класифікувати їх як моно- чи поліфункціональні (за Доцентом А. І. всі малі міста — районні центри є поліфункціональними [6]), на нашу думку, слід доповнити інформаційну базу Моніторингу новими показниками:

- структура міського господарства: частка видів економічної діяльності за обсягами виробленої продукції;

- зайнятість населення: частка зайнятого населення за видами економічної діяльності; рівень зайнятості; рівень безробіття;
- дохід у міський бюджет: частка видів економічної діяльності у структурі міського бюджету;
- розвиток малого і середнього підприємництва: кількість малих і середніх підприємств (МСП) на 1000 наявного населення, кількість новостворених і закритих МСП, кількість зайнятих працівників на МСП, частка найманих працівників на МП і СП до загальної кількості підприємств міста, середньомісячна заробітна плата найманих працівників МСП, обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) на МСП, частка обсягу реалізованої продукції МП і СП до загального обсягу реалізації, оборотні кошти МСП, фінансовий результат (сальдо) від звичайної діяльності до оподаткування МСП, частка збиткових МСП;
- підтримка органами місцевого самоврядування МСП: сума і частка річного обсягу замовлень на постачання товарів, виконання робіт, надання послуг для комунальних потреб, які здійснюються МСП; частка комунального майна, яка передбачена для надання його у володіння і (чи) користування на довгостроковій основі суб'єктам МСП та організаціями, які утворюють інфраструктуру підтримки суб'єктів МСП; обсяг фінансової підтримки МСП в рамках муніципальної програми розвитку МСП; частка нових суб'єктів МСП, яким надано фінансову підтримку відповідно до муніципальної програми розвитку МСП; кількість бізнес-інкубаторів, промислових парків, технопарків, наукових парків, інноваційно-технологічних центрів та інших об'єктів, що відносяться до інфраструктури підтримки суб'єктів МСП; обсяг витрат бюджету міста на розвиток і підтримку МСП (в тому числі: у розрахунку на одне мале і середнє підприємство та на одного мешканця міста);
- покращення інвестиційного клімату міста: обсяг інвестицій в основний капітал (за винятком бюджетних засобів) у розрахунку на 1 мешканця; обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на 1 мешканця; частка інвестицій в основний капітал за рахунок власних коштів підприємств та організацій міста; обсяги експорту та імпорту товарів і послуг; введення в дію нових основних засобів; ступінь зносу основних засобів; площа земельних ділянок, наданих для житлового будівництва; частка земельних ділянок наданих для комерційного будівництва за результатами торгів у загальній площі виділених для будівництва земельних ділянок; середня тривалість періоду

з дати подачі заявки на надання земельної ділянки для будівництва до дати ухвалення рішення про її надання; середня тривалість періоду з дати подачі заявки на одержання дозволу на будівництво до дати його одержання; площа наданих для будівництва земельних ділянок за якими не отримано дозволу на введення в експлуатацію; обсяги незавершеного будівництва за рахунок міського бюджету тощо.

Отже, формування єдиної інформаційної системи для здійснення Моніторингу соціально-економічного розвитку малих міст є вимогою часу та реакцією на нові завдання сьогодення, прагненням науковців й службовців до отримання надійної й достовірної інформації. З огляду на розпочату роботу у напрямі об'єднання зусиль для формування бази даних та необхідність переходу до електронного врядування та поширення доступу до інформації пропонуємо:

1. Державній службі статистики України й його головним управлінням у регіонах:

- відновити видання статистичного щорічника «Міста України», у якому публікувати дані по містах обласного, районного значення та малих містах;
- забезпечити збір даних згідно оновленого переліку показників Моніторингу.

2. Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України:

- відновити оприлюднення на офіційному сайті даних Моніторингу розвитку малих міст за 2010 р. ;
- доповнити перелік існуючих показників Моніторингу додатковими (зокрема: структура міського господарства — частка видів економічної діяльності за обсягами виробленої продукції; зайнятість населення — частка зайнятого населення за видами економічної діяльності; рівень зайнятості; рівень безробіття; дохід у міський бюджет — частка видів економічної діяльності у структурі міського бюджету тощо).

3. АММУ та АМУ: забезпечити наукові інститути основними показниками розвитку малих міст та провести спільно із ними анкетування голів міських рад та мешканців міст для виявлення якісних критеріїв їх розвитку.

4. Науковим інститутам:

- розробити науково-методичні положення щодо обґрунтування вибору показників індикаторів соціально-економічного розвитку малих міст; розробити анкети з обстеження розвитку малих міст;

- налагодити співпрацю із державними, неурядовими та міжнародними організаціями, що займаються питаннями міського й регіонального розвитку.

Реалізація вищезазначених заходів сприятиме удосконаленню інформаційного поля муніципальної політики для досягнення поставлених програмних цілей.

Список використаних джерел:

1. Асоціація малих міст України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://astu.com.ua>.
2. Асоціація міст України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.auc.org.ua>.
3. Белкина Т. Д. Диагностика городского развития с помощью системы индикаторов / Т. Д. Белкина // Проблемы прогнозирования. — 2007. — №2. — С. 77–89.
4. Бірюков Д. С. Розвиток системи моніторингу соціально-економічного стану малих міст і селищ України [Електронний ресурс] / Д. С. Бірюков, В. А. Заславський. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/soi/2010_9/biruk.pdf.
5. Валентюк І. В. Аналіз нормативно-правового забезпечення моніторингу регіонального розвитку [Електронний ресурс] / І. В. Валентюк. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/2009_2/doc_pdf/Valentyuk.pdf.
6. Доценко А. І. Основні напрями соціально-економічного розвитку малих монофункціональних міст України / А. І. Доценко // Український географічний журнал. — 2011. — №1. — С. 51–55.
7. Земцова Т. Н. Проблемы создания информационного пространства малых городов России (на примере города Оренбурга) [Электронный ресурс] / Т. Н. Земцова. — Режим доступа : http://vestnik.osu.ru/2008_2/4.pdf.
8. Куйбіда В. С. Муніципальне управління: аспект інформатизації / В. С. Куйбіда. — К. : Знання, 2004. — 357 с.
9. Ломоносов Д. А. Проблеми організації моніторингу розвитку міст України [Електронний ресурс] / Д. А. Ломоносов. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/tavnv/2010_69/69_37.pdf.
10. Місцевий економічний розвиток міст України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.auc.org.ua/page/%C2%ABmistsevii-ekonomichnii-rozvitok-mist-ukraini%C2%BB-merm>.

11. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст : Закон України / Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 24. — ст. 332) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1580-15&p=1280311857517532>
12. Про моніторинг соціально-економічного розвитку малих міст і селищ : Постанова Кабінету Міністрів України № 288 від 2 квітня 2009 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.min-regionbud.gov.ua/uk/publish/printable_article/61675/.
13. Резолюція учасників VI щорічної конференції малих міст України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://astu.com.ua/Conference/2011resolution.pdf>.
14. Фурман Р. Формування інформаційного простору в Україні: аналіз категоріально-понятійного апарату [Електронний ресурс] / Р. Фурман. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2009../Furman.pdf.
15. Центр муніципального менеджменту ХАБІТАТ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.habitat.org.ua>.
16. Шевчук А. В. Інформаційне забезпечення розвитку малих міст Івано-Франківської області / А. В. Шевчук, М. М. Вишиванюк // Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика стратегічного управління розвитком регіональних суспільних систем (Івано-Франківськ, 6–8 грудня 2007 р.)» (збірник тез доповідей). — Івано-Франківськ, 2007. — С. 47–49.

Мельник М. И., Щеглюк С. Д. Усовершенствование информационного сопровождения социально-экономического развития малых городов Украины

Проанализировано современное состояние информационного обеспечения развития малых городов на основе показателей Мониторинга социально-экономического развития малых городов и поселков. Оценена совокупность показателей данного мониторинга из позиций достаточности отображения состояния развития городов и своевременного выявления негативных тенденций. Предложены направления улучшения системы показателей, которые основываются на данных анкетирования городских председателей и руководителей предприятий.

Ключевые слова: мониторинг социально-экономического развития, показатели, информационная система, малые города.

Melnyk M., Shcheglyuk S. Improvement of information support of social and economic development of small towns of Ukraine

The current state of information support of development of small towns based on indicators of Monitoring of social and economic development of small towns and settlements is analyzed. Set of indicators of the given monitoring from positions of sufficiency of display of a condition of development of towns and timely revealing of negative tendencies is estimated. Directions of improvement of system of indicators which are based on the data of questioning of town chairmen and managers of the enterprises are offered.

Keywords: *monitoring of social and economic development, indicators, information system, small towns.*